30/01/2020

“Η εκπαίδευσις φαίνεται ότι αδιαφορεί πλέον διά την πνευματικήν φύσιν”

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Τιμήθηκε στο Σεπτό Κέντρο της Πρωτοθρόνου Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως, σήμερα, Πέμπτη, 30 Ιανουαρίου, η μνήμη των Τριών Ιεραρχών και «Προστατών των Γραμμάτων». Στην ομιλία του ο Οικουμενικός Πατριάρχης υπογράμμισε τη σημασία να διαφυλάξουμε “ως κόρην οφθαλμού” την πνευματική κληρονομιά του Γένους, η οποία αποτελεί “ανάχωμα κατά των διαβρωτικών διά τον άνθρωπον και την ελευθερίαν του τάσεων του συγχρόνου πολιτισμού”, και να την μεταβιβάσουμε στη νέα γενιά, η οποία “είναι και σήμερα «νεότης αμελουμένη» (Ιωάννης Χρυσόστομος, PG 58, 504) και «αμελούσα» τον πνευματικόν της προορισμόν”.

“Δυστυχώς, η εκπαίδευσις φαίνεται ότι αδιαφορεί πλέον διά την πνευματικήν φύσιν του ανθρώπου και στρέφει τους νέους πρωτίστως προς τον εαυτόν των και τας ανάγκας των παρά προς το κοινόν καλόν, προς την «επιτυχίαν» παρά προς την

διακονίαν. Η Εκκλησία προβληματίζεται διά το κυρίαρχον σήμερον «εκκοσμικευμένον ατομοκεντρικόν εκπαιδευτικόν σύστημα» (Εγκύκλιος Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, § 9), το οποίον μεταδίδει εις τους νέους, εν ονόματι ενός δήθεν αμιγώς ανθρωπιστικού προσανατολισμού της παιδείας, ατομοκεντρικά και ευδαιμονιστικά πρότυπα.
Από την ανεξάντλητον πηγήν της Πατερικής σοφίας πρέπει να αντλή προσανατολισμόν η Παιδαγωγική και όχι να θεωρή ως κυρίαν κανονιστικήν αρχήν τα σύγχρονα πολιτισμικά δεδομένα. Είναι αυτονόητον ότι αι απόψεις περί του ανθρώπου, της προελεύσεως και του προορισμού του, περί της ευδαιμονίας και της ελευθερίας του, περί του ήθους και του πολιτισμού του, περί της τελικής προοπτικής της ζωής του, προσδιορίζουν αντιστοίχως και την θεώρησιν και την κατεύθυνσιν της παιδείας του. Οι Πατέρες είναι προστάται μιάς παιδείας, η οποία οδηγεί τους νέους από το «ίδιον» εις το «κοινόν», από το «άτομον» εις το «πρόσωπον», από την εσωστρέφειαν εις την αλληλεγγύην, από τον εγωκεντρισμόν εις την προσφοράν. Ο κλειστός προς τον συνάνθρωπόν του άνθρωπος εκπροσωπεί κατά τους Πατέρας μίαν κατ᾽ εξοχήν ηλλοτριωμένην μορφήν ανθρωπίνης υπάρξεως. Επί τη βάσει αυτών των αρχών θα δυνηθώμεν να βοηθήσωμεν την νέαν γενεάν να στραφή προς τα ουσιώδη και καίρια του βίου μέσα εις την πλήρη αντιφάσεων σύγχρονον πραγματικότητα. Μόνον τότε θα διασωθή η ιδέα του «δασκάλου» και του «μαθητού», η σοφία της παιδαγωγίας και το πνεύμα της μαθητείας. Μόνον τότε η παιδεία θα παραμείνη «θεραπεία ψυχής», «αγία αποστολή»”.

Προηγουμένως ο Παναγιώτατος είχε επισημάνει ότι η εορτή των Τριών Ιεραρχών είναι ευκαιρία επιστροφής στις πνευματικές ρίζες του Γένους, για να αντλήσουμε “νάματα ευσεβείας” και να ενδυναμωθούμε για την καλή μαρτυρία μας στον κόσμο.

“Η αναφορά εις τους τρεις οικουμενικούς θεολόγους της Εκκλησίας είναι οδοδείκτης διά την ζωήν μας εις το παρόν και διά την πορείαν μας προς το μέλλον. Αξιοθαύμαστος είναι η αφιέρωσίς των ψυχή τε και διανοία και σώματι εις τον Χριστόν και εις την Εκκλησίαν, εις την υπεράσπισιν του χριστιανικού δόγματος, η λιπαρά θεολογική και θύραθεν παιδεία των, η φιλάνθρωπος δράσις των και το ενδιαφέρον των διά την νεότητα. Οι Πατέρες ήσαν εκφρασταί μιάς θεολογίας, πιστής εις την παράδοσιν και ανοικτής εις τον κόσμον, η οποία συνέδεε την πράξιν με την θεωρίαν, την πίστιν με την ζωήν, πάντοτε με διάθεσιν ποιμαντικήν – θεολογούσα «αλιευτικώς»-, πάντοτε με συγκεκριμένην αναφοράν εις τας υπαρξιακάς αναζητήσεις και τον εν Χριστώ αιώνιον προορισμόν του ανθρώπου. Και η συνάντησις με την ελληνικήν σκέψιν δεν ήτο διά τους Πατέρας θεωρητική υπόθεσις, αλλά συνεδέετο με την σωτηρίαν μας. Αυτό το σωτηριολογικόν ενδιαφέρον υπήρξε καθοριστικός παράγων διά την εξέλιξιν της αξονικής διά την

ιστορίαν της Εκκλησίας ταύτης συναντήσεως. Η επαφή με την ελληνικήν φιλοσοφίαν όχι μόνον δεν παρήγαγεν «εξελληνισμόν του Χριστιανισμού», ως διατείνονται δυτικοί κριταί της Πατερικής σκέψεως, αλλά ωδήγησεν εις τον «εκχριστια-νισμόν», τον «εκκλησιασμόν», το «βάπτισμα» του Ελληνισμού, δηλαδή εις την χρήσιν των φιλοσοφικών εννοιών διά την έκφρασιν της εκκλησιαστικής εμπειρίας, εις το «καινοτομείν τα ονόματα». Η θέσις των Πατέρων εν προκειμένω είναι το πρότυπον διά την σχέσιν ημών με τον πολιτισμόν γενικώτερον. Δεν πρέπει η στάσις του χριστιανού απέναντι εις τον πολιτισμόν να είναι αμυντική ούτε απορριπτική. Αυτό είναι η επιταγή της πίστεώς μας, η οποία μας καλεί εις μεταμόρφωσιν του πολιτισμού. Και ο απαραίτητος όρος διά να συμβή αυτό είναι να γνωρίζωμεν τον πολιτισμόν, να τον μελετώμεν, να ασχολούμεθα με αυτόν. Δεν αλλάζουν τα πράγματα εξ αποστάσεως!
Αυτός ο τρόπος του θεολογείν, με την διπλήν αναφοράν εις την παράδοσιν της πίστεως και εις την εκάστοτε σύγχρονον πραγματικότητα, έχει διαχρονικήν αξίαν και ισχύει και δι ημάς σήμερον. Και σήμερον η θεολογία καλείται να διατυπώση τον λόγον της εν ημίν ελπίδος έναντι των σημείων των καιρών. Εις χώρος, ο οποίος εις την εποχήν μας ευρίσκεται εις συνεχή κρίσιν λόγω των κοινωνικών αλλαγών, της κυριαρχίας της τεχνολογίας και του οικονομισμού, είναι η παιδεία. Είμεθα βέβαιοι, ότι επί τη βάσει των παραδοχών των Πατέρων δύναται να διατυπωθή μία εναλλακτική πρότασις παιδείας με πανανθρωπίνην εμβέλειαν”.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης έκανε ιδιαίτερη αναφορά στην πνευματική παρακαταθήκη των Τριών Ιεραρχών.

“Η παρακαταθήκη των Τριών Ιεραρχών εις τον χώρον της αγωγής της νέας γενεάς είναι η παιδεία του προσώπου. Γενικώτερον, η έννοια του προσώπου αποτελεί την μεγάλην προσφοράν των Πατέρων εις τον πολιτισμόν. «Το πρόσωπον ως έννοια και ως βίωμα είναι γέννημα και θρέμμα της Πατερικής Θεολογίας. Χωρίς αυτήν δεν είναι δυνατόν να κατανοηθεί ούτε να δικαιωθεί το βαθύτατον περιεχόμενόν του», σημειώνει ο Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης (Από το προσωπείον εις το πρόσωπον», Χαριστήρια προς τιμήν του Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος Μελίτωνος, Θεσσαλονίκη 1977, σ. 287). Προσωποκεντρικός πολιτισμός είναι η αντίστασις εις τας αντικειμενοποιήσεις του ανθρώπου, είτε εις το όνομα της προόδου της επιστήμης και της τεχνολογίας, είτε χάριν της οικονομικής αναπτύξεως, του εθνικισμού, ποικίλων δογματισμών και φονταμενταλισμών, του ατομοκεντρισμού, του κολλεκτιβισμού θρησκευτικού ή κοσμικού τύπου. Ο πολιτισμός του προσώπου είναι άρνησις και ακύρωσις της λογικής του «μη – πολιτισμού» του Έχειν, χαρακτηριστικόν του οποίου είναι το «πλέον έχειν» και το «ακόρεστον» Ο Μέγας Βασίλειος παρομοιάζει τον άνθρωπον του Έχειν με τον Άδην, ο οποίος δεν χορταίνει θάνατον. «Ο άδης ουκ είπεν· αρκεί, ουδέ ο

πλεονέκτης είπε ποτέ· αρκεί» (ΒΕΠΕΣ 57, 72, 3-4). Ο ιερός Χρυσόστομος είχε χαρακτηρίσει τας λέξεις «το εμόν και το σον» ως «ψυχρόν ρήμα... μυρίους πολέμους εις την οικουμένην εισαγαγόν». Τίποτε, κατά τον Χρυσορρήμονα, δεν υποδουλώνει τον άνθρωπον περισσότερον από το «πολλών δείσθαι» (Εις τον ρθ' Ψαλμόν, PG 55, 279). Και σήμερα, σπουδαίοι στοχασταί προειδοποιούν ότι, εάν η παγκόσμιος κοινωνία παραμείνη προσανατολισμένη εις την ευημερίαν και δεν στραφή προς την αλήθειαν και την ελευθερίαν, είναι αδύνατον να επιβιώση.
Προσωποκεντρικόν ήθος εις τον χώρον της εκπαιδεύσεως είναι η παιδεία ελευθερίας και ευθύνης, το «ήθος του δασκάλου» και η «ασκητική της μαθητείας». Ο διδάσκαλος είναι εδώ περισσότερον από απλούς «εκπαιδευτικός», ο μαθητής είναι περισσότερον από «εκπαιδευόμενος», το σχολείον δεν είναι μόνον χώρος μεταδόσεως χρηστικών γνώσεων και πληροφοριών, αλλά πεδίον αγωγής αξιών, καλλιεργείας πνεύματος προσφοράς και κοινωνικής υπευθυνότητος. Τα πάντα εις το πλαίσιον αυτό φέρουν την σφραγίδα της προσωπικής μετοχής, της υπαρξιακής δεσμεύσεως και της αυτοπροσφοράς. Σκοπός της αγωγής εις το λεγόμενον «σχολείον του προσώπου» είναι, όπως έγραφεν ο φιλόσοφος και παιδαγωγός Βασίλειος Τατάκης, να απελευθερώνη τους νέους από την διαρκή απασχόλησιν με το τι αισθάνονται, με τα συναισθήματα, με τας επιθυμίας και την ικανοποίησίν των, με το «επιφανειακό, ψυχολογικό εγώ», και να μετατοπίζη το ενδιαφέρον των «από την επιφάνεια προς το βάθος του είναι» των, προς την ανάπτυξιν της «πνευματικής φύσεώς» των. (Η πορεία του ανθρώπου, Αθήναι 1984, σ. 59-60)".

Τον Παναγιώτατο προσφώνησε ο Άρχων Πριμηκήριος της Μ.τ.Χ.Ε., Αθανάσιος Αγγελίδης, Πρόεδρος της Εφορείας της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής.

Νωρίτερα, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, χοροστάτησε στην Θεία Λειτουργία που τελέστηκε στον Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου, συγχοροστατούντων των Μητροπολιτών Γέροντος Δέρκων Αποστόλου, Μυριοφύτου και Περιστάσεως Ειρηναίου, Μύρων Χρυσοστόμου, Καλλιουπόλεως και Μαδύτου Στεφάνου, Κυδωνιών Αθηναγόρα και Σηλυβρίας Μαξίμου.

Τον πανηγυρικό λόγο της ημέρας εκφώνησε ο Αρχιμανδρίτης Τιμόθεος Ραϊλάκης Βρανάς, Ιερατικώς Προϊστάμενος της Κοινότητος Βαφεοχωρίου.

Εκκλησιάστηκαν Ιεράρχες του Θρόνου, Άρχοντες Οφφικιάλιοι της Αγίας του Χριστού Μ.Εκκλησίας, η Γενική Πρόξενος της Ελλάδος στην Πόλη Γεωργία Σουλτανοπούλου, η Εφορεία, ο Λυκειάρχης, Καθηγητές και μαθητές της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής, Καθηγητές και μαθητές άλλων Ομογενειακών Σχολείων, καθώς και πιστοί από την Πόλη και το εξωτερικό.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ο Οικουμενικός Πατριάρχης τέλεσε, όπως κάθε χρόνο, τρισάγιο υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των αειμνήστων Ιδρυτών, Ευεργετών, Εφόρων, Σχολαρχών, Καθηγητών, Διδασκάλων, Επιμελητών και μαθητών της Μεγάλης του Γένους Σχολής.

Στην παρουσίαση του βιβλίου για τον Μάρκο Πιτσίπιο

Την παραμονή της εορτής, ο Οικουμενικός Πατριάρχης, μετά τον Μ.Εσπερινό κατά τον οποίο χοροστάτησε, παρέστη στην παρουσίαση του βιογραφικού βιβλίου “Μάρκος Πασάς (Πιτσίπιος) 1824-1888”, της κ.Δέσποινας Παπαδοπούλου Ανάτς, που πραγματοποιήθηκε στο Σισμανόγλειο Μέγαρο του Γενικού Προξενείου της Ελλάδος στην Πόλη.

Το βιβλίο παρουσίασαν ο Πρέσβης ε.τ. Αλέξης Αλεξανδρής, ο Ομότιμος Καθηγητής Ε.Μ.Π. και Πρόεδρος της ΟΙ.ΟΜ.ΚΩ. Νικόλαος Ουζούνογλου, ο δημοσιογράφος Μανώλης Κωστίδης και ο δισέγγονος του Μάρκου Πασά κ.Γεώργιος Παπαδόπουλος, Μηχανολόγος-Μηχανικός. Την εκδήλωση χαιρέτισε η Γενική Πρόξενος της Ελλάδος στην Πόλη Γεωργία Σουλτανοπούλου και συντόνισε ο Δημοσιογράφος και εκδότης της Ομογενειακής εφημερίδας “ΗΧΩ” Ανδρέας Ρομπόπουλος.

Υπενθυμίζεται ότι ο Μάρκος Πιτσίπιος ήταν Ιατρός χειρουργός, Πρύτανης της Αυτοκρατορικής Στρατιωτικής Ιατρικής Σχολής του Γαλατάσεράι, καθώς και ιδρυτής και πρώτος πρόεδρος της Ερυθράς Ημισελήνου στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Υπήρξε εκ των κορυφαίων προσωπικοτήτων της εποχής του και εκ των πλέον επιφανών τέκνων της Ρωμηοσύνης με σημαντική προσφορά στην κοινωνική, εκπαιδευτική και πολιτιστική ζωή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

1454

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΜΑΡΜΙΣΕ ΠΑΣΑΣ» ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΕΡΥΘΡΑ ΗΜΙΞΕΛΗΝΟ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ

